

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfé és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, január 20.

A nagy rejtély.

— A királyt igen meglepte a 48-as
 párt erő kifejtése és félti a 67-es alapot!

Ez a dolog új lehet Bécs irányadó
 köreiben, de előttünk nem az.

Mi, akik figyelemmel kísértük a kor-
 mánypart és az ellenzék fejlődését, arról
 győződünk meg, hogy a Lónyay-korszak
 kivételével, a 57-es alapon álló kormány-
 part nem a választások által erősödött,
 hanem az által, hogy rendszeresen fel-
 szította, magába olvasztotta az ellenzék
 egyes nagyobb vagy tehetségesebb cso-
 portjait.

Az első beolvadás a balközép állé-
 pése volt a 67-es alapra; 1874-ben, ami-
 kor már a Deák-párt elzülése volt napi-
 renden, amikor a duodec politikusok, minő
 Bittó utána Szlávy József, voltak a Deák-
 párt vezérei, beállott annak szüksége,
 hogy Tisza Kálmán átvegye Deák Ferencz
 és Andrassy Gyula örökét.

Majd amikor Széll Kálmán lett a párt
 feje, gróf Apponyi Albert és pártja lépett
 be a szabadelvü-pártba.

De még nem volt olyan pártvezér, gr.
 Tisza Istvánon kívül, aki a pártbeli em-
 bereket kényszerítette volna oda, hogy a
 pártból kilépve, szemben foglaljanak ál-
 lást a párttal.

Gróf Tisza István volt az a pártve-
 zér, aki előbb gróf Apponyi Albertet, utána

gróf Károlyi Sándort és társait s végül
 gróf Andrassy Gyulát kiszorította a kor-
 mánypartból és hogy ez a művelet nem
 ment valami finoman, az gróf Tisza Ist-
 ván egyéniségéből és vasökléből követ-
 keztethető.

Gróf Tisza István kiszorította pártjá-
 ból mindzokat, akiktől tartania kellett és
 akik az udvar előtt nem voltak kegyvesz-
 tettek.

A miniszterelnök új gárdát akar maga
 körül látni, épen egy mint I. Napoleon,
 aki a vele együtt emelkedett katonákat
 vette be udvarába, ezekből alkotta kör-
 nyezetét.

Gróf Apponyi Albertnek és pártjának
 nem volt más választása, mint vagy át-
 lépni a közjogi ellenzék táborába vagy
 összemorzsolatnia magát a Kossuth Fe-
 rencz és gr. Tisza István által vezetett,
 egymásra törő partoktól. Két malomkő
 közzé jutott, tehát az egyikhez hozzá ta-
 padt.

Gróf Apponyi Albertnek nem volt ideje
 türelemmel várni; amikor a ház feloszla-
 tása ténynyé vált, mert ő sem hitte en-
 nek bekövetkezését, át kellett lépnie a
 közjogi alapot támadó ellenzékhez vagy
 végleg le kellett volna mondania a poli-
 tikai életről.

De vajjon olyan nagy dolgot vagy ta-
 lán bünt követelt el gr. Apponyi Albert
 azzal, hogy a közjogi alap támadó közzé
 állott?

Nem.

Gróf Apponyi Albert ama politikusok
 közzé tartozik, akik még ismerték Deák
 Ferencz működését, felfogták eszméit és
 tudták, hogy maga a nagy politikus esz-
 méiben Magyarország közjogi fejlődése
 volt az alapeszme.

A mélyen gondolkodó Deák Ferencz
 Széchenyi István gróf közgazdasági és
 Kossuth Lajos átalakító politikájából gyurta
 össze a maga eszméit és világosan han-
 gozta a parlamentben, hogy a jogfoly-
 tonosság a 48-as törvények visszaállítá-
 sát követelő ellenzék alapját képezi, ő
 azonban az opportunitás vagyis az al-
 kalmiság politikáját követi.

Az az, minthogy akkor többet keresz-
 tülvihetőnek nem tartott, elfogadta azt,
 amit keresztülvihetett, de nem volt bár-
 gyu, hogy a nemzeti aspirációkat elítélte
 vagy azok megvalósításáról lemondott
 volna.

Gróf Apponyi Albert a legutolsó idő-
 ben, de csak akkor, amikor gróf Andrassy
 Gyula is kilépett a szabadelvüpartból, —
 meggyőződött arról, hogy a nemzeti aspi-
 ratiók összezuzása csak rövid idő kér-
 dése; hiszen látnia kellett azt, hogy a
 miniszterelnök többségét már csak a hor-
 vát képviselőkkel, a szászokkal s más
 idegen elemek támogatásával tartja fenn,
 akik pedig szolgálataikért ellenszolgáltató-
 sokat követelnek

Gróf Apponyi Albertet hibáztatják,
 amiért összemorzsolatni nem engedte
 magát, holott erre oly gyönyörű kilátásai

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A jó testvér.

(Francziából.)

Írta: Henry Kistemacher.

A marseillei kikötőben partra lépve, Vic-
 tor Ségarde azonnal megismerte öcscsét, André,
 akit tíz év alig változtatott meg. Most is az a
 vidám, csinos ficzkó volt, mint azelőtt, amikor
 Victor — kíváncsoran a hazából — utólszor
 megölelte őt.

Victor a viszontlátás határtalan örömevel
 szorította szívéhez a fiatal embert, aki az ő
 számára a családot jelentette.

— Ah, én kicsi Andrém! Mennyire boldog
 vagyok, hogy ismét láthatlak! És tudod-e,
 hogy most nem is rövid időre jöttem. Itthon
 maradok, bizony itthon! Letelepszem Párizsban
 és el sem megyek többé. Elég volt Indiából,
 Chinából és Amerikából! Utolsó vállalataim, a
 white-coati bányák gazdaggá tettek. Teli zseb-

bel jövök haza, hogy most már éljek és
 pihenjek.

— Annál jobb — felelte André, — mert
 én már nagy szükségét érzem annak, hogy
 pénzt lássak. Nem is hiszed, bátyám, milyen
 drága lett az élet Párizsban, amióta te elmentél
 s abból a száz aranyból, amit te havonta küld-
 tél nekem, nem takaríthattam meg egyebet
 adósságoknál. Ezt azért mondom neked jó
 előre, nehogy meglepetést szerezzenek neked a
 hitelezőim.

Victor felkaczagott.

— Ne nyugtalankodjál kicsikém! Van
 pénz bőségesen... Különbben mi az újság
 itthon?

— Semmi. A kávéházakban most is gyö-
 nyörű hölgyeket találsz, akik bizonyára hamar
 feledtetik az élet vándorával az élet gondjait.
 Ah, de csaknem elfeledtem közölni veled valamit,
 ami pedig igazán fontos... Tudod-e,
 hogy te nős vagy?

— Én nős? Hogy értsem ezt?

— Ugy ahogy mondom: feleséged van. Ne

nézz rám ilyen ijedten. A dolog nagyon egy-
 szerű. Majd megmagyarázom neked... Tavaly
 halálosan beleszerettem egy szép leányba. Cso-
 dálatos gyermek volt: nagy kék szemekkel,
 hófehér lélekkel és vállakkal, aranyászke haj-
 jal és ha trikóját láttad volna a Faust ballet-
 jében, magad is olyan szerelmes lettél volna
 belé mint én. Minden este ott voltam a szin-
 házban s minél többször láttam őt, annál szil-
 lárdabb lett e meggyőződésem, hogy nélküle
 az életem csak kínos, üres vergődés. A kicsike
 azonban vonzódott hozzám és mme Cardinal,
 az anyja, fiaként fogadott a családjába. Ez a
 mme Cardinal páholynytogató abban a szin-
 házban s tapasztalatai révén úgy nevelte a
 leányt, hogy az szent borzalommal rettegett
 a szerelemtől és csak az anyakönyvvezető hi-
 vatalán keresztül volt hajlandó engem meghall-
 gatni. Már most mit tennél te az én helyze-
 temben?

— Mit tennék?... hát elutaznék, fe-
 lednék!

— Elutazni! feledni!... Oh, szent egy-

Elektrotechnikai Mérnöki Vállalat

Fő-utca Moskovits-fele ház.

Széchenyi szállodával szemben

TELEFON 509. TELEFON 509.

Steiner Ernő, okl. mérnök. Nagyvárad.

Villamos világítási cikkek.

Elvállalja villamos világítási be-
 rendezések, elektromotorok-, táv-
 beszélők-, jelző-készülékek stb.

Mérnöki és mindeme szakba vágó tervezé-
 sek és munkálatok műszakilag tökéletes

————— kivitelét. —————

IZZÓLÁMPÁK.

MODERN

CSILLÁROK NAGY RAKTÁRA.

Költségelőirányzatokkal

. szívesen szolgálunk.

voitak. Hibáztatják, hogy a visszafelé fejlődés korszakát nem üdvözölte hozsánával, amit politikai társai közül Szentiványi Árpád és Hodossy Imre megtettek.

Ez az a rejtély, amit most a választások küszöbén megfejteni nem tudnak, nem akarnak.

Gróf Apponyi Albert és társai tehát nem visszafelé fejlődtek akkor, amikor az opportunus által alkotott fennálló közjogi alappal szembe fordultak, hanem a nemzeti aspirációk zászlóvivőivé lettek és mintegy elítjék képezik annak a pártnak, mely magát a független Magyarország várományosának mondja.

Aki gondolkozni akar, pillantson át a magyar történelem lapjain II. Rákóczi Ferencz korára és vonja le a következtetéseket.

Sinopeus.

Választások előtt.

Minél közelebb jutunk a döntő naphoz, annál erősebb a küzdelem a pártok s jelöltjeik között.

Értesüléseink a tegnapi napról a következők:

Nagyváradon.

Az ellenzék nap mint nap, fáradhatatlan tevékenységet fejt ki Barabás Béla érdekében. Tegnap este a kert-utcai Richter-féle vendéglőben volt összejövetel, melyen impozáns számban jelentek meg az polgárok. Ma este ismét a Réten, a Reich-féle vendéglőben tart az ellenzék összejövetelt.

Barabás Béla holnap, vasárnap tartja programbeszédét. Párthívei ünnepélyes fogadtatásban részesítik, amely impozánsnak ígérkezik.

Barabás Arad felől érkezik Nagyváradra délelőtt fél 10 órakor. A független polgárság testületileg vonul ki fogadtatására. A gyülekezés reggel 8 órakor lesz a függetlenségi párt előtt. Itt gyülekeznek a kocsik és a banderisták. Az indulás háromnegyed 9 órakor lesz. A bandérium már nyolczvan tagból áll s Papp Imre mezőbíró fogja vezetni. A vasutnál Szol-

koly Tamás üdvözlö Barabást. A bevonulás lépésben fog történni, Barabás szállásáig, a Fekete Sas szállóig.

A programbeszéd délelőtt fél 11 órakor lesz a Tüzoltó-úrtanya udvarán. Déiben szűk körű ebéd lesz.

Délután Várad-Velence és Rét polgárságát látogatja meg Barabás. Este a 48 as népkör bálján jelenik meg.

A megyében.

Tegnap az összes biharmegyei választási elnökök bent voltak a vármegyeházán, az alispáni hivatalnál s kitanították a választások vezetésére. A szükséges törvénykönyveket, nyomtatványokat már szétküldték mind a 12 választó kerületbe.

Elesdre tegnap két század katonát rendelték ki.

A m.-csékei kerületben Dési Géza Korda Andor földbirtokos kíséretében most is járja a községeket. A kerületben teljes béke van. Rendzavarás nem fordul elő. Dési ellenjelölt nélkül áll.

Belényesen Barta Ferenczet a hölgyek egy selyemlobogóval lepték meg. A Barta hívei igen lelkesen, erősen dolgoznak Buteauval szemben.

Tenkén Horthy Béla ma befejezi körutját, úgy szintén Roxin szabadelvű jelölt is.

Ugrán Merza Márton tegnap délelőtt mondta el programbeszédét.

Az országból.

Barabás Béla a VII. kerületben. A fővárosban, a VII. kerület függetlenségi pártja Kossuth Ferenczhez fordult, akinek ajánlatára Barabás Bélát kérték fel a jelöltség elvállalására. Barabás tegnap, péntek este fél 8-kor tartotta meg programbeszédét az Adria-szálló nagytermében. Jelen voltak Kossuth Ferencz Apponyi Albert és Eötvös Károly is.

A kolozsi kerület függetlenségi pártja több, száz tagu küldöttségben felkerlte dr. Deák Albert kolozsvári ügyvédet a jelöltség elvállalására, aki készségesen felvette a harcot Zeyk Károly kormánypárti jelölt ellen.

Szegeden báró Bánffy Dezső vasárnap január 22-én tartja az új párt nagygyűlésén a

programbeszédét. Nagyon fényesen fogadják s tiszteletére este lakomát rendeznek.

A lovdi kerületben nagy küzdelemre van kilátás. Solymossy Ödön pártonkívüli jelölt és a kerület néppárti képviselőjelöltje dr. Henck Károly között.

A jákóhalmi kerület függetlenségi párti képviselőjelöltje, dr. Okolicsányi László tegnap tartotta programbeszédét Jászdósan.

Nagy-Sápon. Zlinszki István Kossuth-párti jelölt tegnap tartotta programbeszédét Szacelláry György is akarta elmondani programbeszédét, de nem juthatott szóhoz, mert a népcsengetyűzött, kolompolt, az asszonyok pokoli lármát csináltak, kövekkel és jégdarabokkal dobálóztak úgy, hogy a jelölt elm nekült.

Tatán gróf Eszterházy Ferencz szabadelvűpártival szemben Világhy Gyula Almásfüzitői földbirtokos lépett fel függetlenségi programmal.

A kisjenői kerületben a második ellenzéki jelölt Szabó Jenő budapesti ügyvéd is visszalépett. A kisjenői mandátumért tehát csak Russu-Sirianu János román nemzetiségi jelölttel kell megküzdeni Bsukay Gyula kormánypárti jelöltnek. Van még két szocialista jelölt is, akinek van is pártjuk, de azok nem szavazók.

A gyomai kerület függetlenségi jelöltjét, dr. Fábry Károlyt nagy lelkesedéssel fogadták Kondoroson. Az egész falu elébe tódult s a programbeszédét folytonos ovációkkal szakitották.

Nagy-Kikindán Tellecsky Kristóf, a nagy-kikindai kerület volt képviselője, valószínűleg egyhangulag lesz megválasztva, a Zichy Vladimir fellépéséről szóló hírek valótlanok. A szerb radikálisok is mozgolódnak, de eredményre való kilátás nélkül.

Aranyos-Maróthról jelentik a Magyar Távirati Irodának: A képviselőválasztási mozgalmak itt is erősen folynak. Az aranyos-maróthi választó kerületben Klobusiczky János szabadelvűpárti képviselőjelölt köré csoportosulnak a választók. Klobusiczky már három cikluson át képviselte a kerületet és ezalatt az idő alatt elévülhetetlen érdemeket szerzett magának a kerületben. Ellenjelöltje Karácsonyi

ügyőség! Hát azt hiszed, ha az ember szerelmes, elutazhat és feledhet? Látom, hogy nem ismered s nem tanultad megismerni a japánoknál, indusoknál és a hottentottáknál sem! Ne feledd, hogy Magali kisasszony szeméit elfeledni lehetetlen volt annak, aki egyszer azokba nézett. . . Elutazni! hogy is ne, amikor én mindenáron birni akartam Magalit! Csakhogy épen az az ár, amelyet ő a szerelmeért követelt, rettentett vissza. A házasság pusztá gondolata is már megfélemlített; nem, erre sohasem vállalkoznék. Szerencsémre aztán eszembe jutott, hogy van nekem egy derék, jószívű bátyám, aki annyi áldozatra kész érettem, hogy nem tagadja meg ezt sem tőlem, ha a boldogságomról van szó.

— No, no!

— Ekkor zseniális ötletemet kellőleg átgondolva, így szóltam magamban: «A te bátyád messze tengereken túl bolyong sárga, barna és fekete bőrű emberek között. Mit árthat neki az, ha itthon Európában egy kedves nő az ő nevét viseli, anélkül persze, hogy neki terhére lenne emiatt.» Minthogy pedig drága dolog lett volna táviratban elmondani neked az egész esetet, kénytelen voltam utólagos beleegyezésed reményében cselekedni tudtoddon kívül. A házasságkötéshez szükséges iratokat tehát beszerezve — természetesen a te irataidat — 1903. december 12-én, délután 4 órakor Elise Char-

lotte Cardinal kisasszonnyal a párizsi anyakönyvi hivatalban feleségül ment Victor Ségarde urhoz vagyis hozzád — abban a reményben, hogy Victor Ségarde én vagyok és így ő az én feleségem. Az esketési tanuk a menyasszony részéről valami nagybátyja és egy neuillyi fényképész volt, az én részem pedig az opera egyik gépésze és a Duran-restaurant egyik pinzére volt. Végül még csak azt fűzöm ehhez, hogy a házasságból gyermek nem született eddig.

Victor sok furcsaságot látott már az életben; látta Klondykeban a legkülönösebb frigyeket, látta Indiában a regényesnél is regényesebb házasságokat, tengereken túl, vadon szigeteken látta nem egyszer a halált is farkasszemmel nézni. De semmi sem lepte meg annyira, mint amit most öcsésétől hallott. Perczekig szólni sem tudott néma megdöbbenésben pedig a földre tette kézi podgyászát, el nem bírva többé annak a terhét. Aztán egyszerre kifakadt a felháborodás belőle:

— De hisz ez örület! . . . ez több a könynyelműségnél!

André ártatlan csodálkozással felelt:

— Hogyan, talán bánt a dolog?

— Bánt-e? Szerencsétlen, hát meggondoltad már, hogy mit cselekedtél?

— Természetesen . . . és nem hittem, hogy

ilyen hatást tegyen reád, ha megtudod . . . az ellenkezőjére voltam elkészülve!

— Az ellenkezőjére?!

— Természetesen. Gondolkozzál csak egy kissé. Én eleget gondoltam előttem egy év óta . . . Hogyan? Hát nem látod be, mennyi csábító van számodra abban, amit én előkészítettem neked. Te most messze földekről hazatérve, egyszerre családot találsz itthon; meleg családi fészket, amely a tied s amely epedve vár reád. Egy ennivaló kedves feleség, akit sorvaszt a kíváncsi vágy, hogy láthasson már s aki a távolon át szeret téged. Hazajössz és ahelyett, hogy a rideg szállóbeli szobába költöznél, a saját otthonodba lépsz, ahol minden készen vár a meleg szoba, a jó ebéd, kényelem és szeretet, mindenekelőtt még egy asszony is! . . . Mert ne feledd, a feleségednek mindent bevallottam már. Tudja, hogy rászédtem s ennek hallatára rengeteg jelenetet is rendezett a számomra. Hanem amikor elmondtam neki, hogy te a legderekből férfia vagy a világnak és gazdagabb vagy, mint én, lassankint megbékült. Amikor végül megmutattam az arcképeidet, amelyeket idegen világokból küldtél érdekes arczod és fantasztikus jellemed határozott szerelmet ébresztett benne . . . Egyszóval Magali szeret téged s amidőn ezt maga is érezni kezdte, sürgetett, hogy hívjalak haza. Végre tudtára adhattam, hogy jössz s mialatt

Sándor kis-apáthi plébános, néppárti, kit az egyesült ellenzék támogat.

A *lévai* választókerületben Leidenfrost László szabadelvűpárti eddigi képviselő fog megküzdeni ifju Madarász József, az ellenzék jelöltjével.

Az *ujbányai* választókerületben gróf Wickenburg Márk eddigi szabadelvűpárti képviselőnek is akadt ellenjelöltje Vildener Károly dr személyében, ki néppárti programmal lépett fel.

Verseczen Szilassy Zoltán ellenzéki jelölt érdekében tegnap a választók egy része gyűlést tartott. Szilassyt dr Haág Aladár ajánlotta jelöltül, akit a gyűlés egyhangulag elfogadott. A szerbek közül, dacára annak, hogy a szerbek jelöltje dr Hadzsy, Szilassyt többen támogatják.

A *mádi* kerületben az ellenzéki Bernáthtal szemben most bontott zászlót dr Pollák Lajos szabadelvű.

Beregvármegyében a szabadelvűpárt 19-én tartotta szervezkedő és jelölő gyűlését Beregszászon. Elnökké választották Gulácsy Dezső volt országgyűlési képviselőt, a végrehajtó bizottság elnökévé Schwarzer Ödön kir. közjegyzőt.

Lónyay Gábor gróf a *tiszaháti* szabadelvűpárt jelöltje közbejött betegsége miatt nem jelenhetett meg programbeszéd tartására. Levélben tudatta a kerület választóival, hogy a jelöltséget elfogadja és odaadón fogja támogatni Tiszahát és Beregszász városok érdekeit. A gyűlésen a szabadelvű választópolgárok szokatlan nagy számban jelentek meg és lelkesen éljenezték Lónyayt és az elnökséget. Választási elnökké Benda Kálmánt és Czeiner Nándort választották meg. Az előzmények után nagy küzdelemre van kilátás.

A keletázsiai háboru.

Megcáfolt hir.

Washington, január 20. Rövid idő előtt azt jelentették, hogy néhány hatalom a háboru befejezése után bővíteni akarja kínai birtokát, hogy megtartsa az egyensúlyt a távol Keleten. Azt állították, hogy a háborunak az lesz az

mi most itt beszélgetünk, ő epedve számlálja a perczeket hogy megismerje a férjet, akit el fog halmozni a jó feleség becézgető kedvességével. . . . Lásd, ezt tettem éretted! Hálásnak kellene lenned irántam, ahelyett, hogy vádakkal halmozzál el.

Victor mindig gyöngye szívű ember volt s amikor megpillantotta öcsöce szemében a könnyek csillogását, ő is elérzékenyedett. Nehány perczig szólanul gondolkodott, végre megszólalt:

— No és milyen az az asszony?

— Kicsoda? a feleséged?

— Nem, az anyósom talán! Persze, hogy a feleségedem.

— Középtermetű, karcsu elegáns jelenség emellett szelid, szerény és jószágos, igazi feleség. A részletekről magadnak kell meggyőződnod, elégedjél meg egyelőre annyival, hogy nagyon szép.

— Elég.

André arcza most már kiderült.

— Tehát rendben vagyunk, édes bátyám, nemde? Akkor hát siessünk mindenekelőtt a táviróhivatalba, mert meg kell sürgönyözni, hogy jössz. . . . Ilyen hosszú távollét után nem szabad váratlanul meglepned a feleségedet.

eredménye, hogy a kínai határt megváltoztatják Hay külügyminiszter körirata ezekre a híresztelésekre támaszkodott s az volt következtése, hogy immár az összes hatalmak végleg megcáfolták, hogy ez a szándékuk volna.

Harcotéri hírek.

London, január 20. A Daily Telegraph jelenti Szöulból 19-éről: A hanhangi kerületben a csapatok folytonos átvonulása következtében nagy a nyomor. Az oroszok sok házat felperzselték. Hanhangot a koreaiak majdnem teljesen elhagyták és a japánok megszállták. A japánok és az oroszok igen közel állnak egymással szemben. A Tumen folyón a japánok hajóhidat vertek.

Kína semlegessége.

London, jan. 20 A Reuter-ügynökség pekingi tudósítója táviratozza: A kínai kormány azon panaszkodik, hogy nem kapott közlést orosz rőszről a kínai semlegesség megsértését illetőleg, miért is nincs tudomása az ellene irányuló speciális vádokról. Mihelyt tisztában lesz a jegyzék tartalmával, teleleletet fog meneszteni. Diplomáciai körökben általában azt hiszik, hogy Kína állandóan, őszintén törekszik semlegessége megőrzésére. A két hadviselő egyikének sincs oka a panaszra. Kijelentik, hogy méltánytalan volna kínai kormányt a kunguz bandák vagy más olyan emberek tetteiért felőssé tenni, kiken Kinának hatalma nincs. A semlegességi kérdésnek nincs befolyása a kínai ideiglenellenes mozgalom lehetőségére.

Horvát katonák Nagyváradon.

Nem akartuk elhinni, mikor először hire járt, hogy horvát katonák szuronyai alatt fogunk szavazni. Tegnap azonban kétségtelenné vált a granicsárok bevonulása.

A szabadelvűpárt hivatalos lapja kijelentette, hogy nem jönnek idegenek, hanem *derék magyar fiúk* Zimonyból és Péterváradról. Azoknak a «derék magyar fiuknak» az utódai, a kiket Jellasics alatt kergettek meg alaposan a honvédek.

Délelőtt aztán egyéb bizonyíték is támadt. Teljes hadi felszereléssel végigvonult a Fő-utcán egy csapat. Zöld a hajtóka, sárga a gomb. Heten voltak egy káplárral s kalauzul volt egy 37-es káplár. Kis vártatva négy tiszt jött egy számvető őrmesterrel; ezeknek is hasonló volt az egyenruhájuk. Majd megint a legénységéből jött 12 ember egy szakaszvezetővel s egy 37-es káplárral, mint kalauzzal.

Ezek voltak a szállásosok. Ma jönnek a többiek.

Összesen 1250 főnyi horvát legénység jön Nagyváradra. És pedig a zágrábi 16. gyalogezredből 2 és fél zászlóalj, a pétervárad 70 gyalogezredből 3 század. A péterváradiak hajtókája tengerzöld, gombjuk sárga; a zágrábiak hajtókája és gombja is sárga. A tegnapi előhírnökök tehát péterváradiak voltak.

Ma jönnek meg a zágrábiak 1 ezredes, 3 törzstiszt és 50 tiszt vezetése alatt s a várbán lesznek elszállásolva. A péterváradiak vasárnap jönnek.

A tegnapi bevonulást egykedvűen vette a polgárság; az a pár lézengő baka nem vert nagyobb hullámokat semerre. De a horvát katonák ideküldését a legnagyobb felháborodással tárgyalták mindenfelé. Az ellenzék harcias kedvét a granicsárok idejövetele csak fokozta,

viszont a kormánypárton el nem titkolható bosszúságot okozott a dolog. Már is többet odafűzött a horvátok megjelenése az ingadozók közül az ellenzékhez.

Szóval a kormánypárt készül most is a legjobb ellenzéki kortesnek.

UJDONSÁGOK.

Steinberger temetése Budapesten.

A váradi káptalan halottját dr *Steinberger* Ferencz apátkanonokot, a budapesti központi papnövelde kormányzóját tegnap délelőtt szentelték be Budapesten.

Az egyetemi templom megható gyászompába volt borítva, a ravatalt déli virágok és kandaláberek környezték. 10 óra előtt már egészen megtelt a tágas templom egyházi és világi kitűnőségekkel, kiknek jelenlétében és őszinte részvéte mellett dr *Várossy* Gyula székesfejérvári püspök, az elhunytak iskolatársá, barátja és elődje szentelte be — teljes assistentiával — a holt testet.

A gyászszertartáson *Berzeviczy* Albert közoktatásügyi miniszter is megjelent s végig ott maradt.

A váradi káptalan részéről *Bunyitay* Vince és dr *Karsch* Lollion vettek részt. Beszentelés után a püspök rekviemet tartott. A gyászmise abszolutióval és a növendékpapok elénekelte Liberával ért véget.

A koporsót ezután az *Entreprise* diszhintóján a pályaudvarra vitték, honnan Nagyváradra szállították.

Nagyváradra az éjjeli személyvonattal érkezett meg a holttest.

A temetési szertartás háromnegyed 9 órakor kezdődik az elhunytak volt kanonoki házában (Ujsor), honnét a székesegyházba viszik s az ott tartandó engesztelő szent mise után az újvárosi központi temetőbe kísérik.

A temetési szertartást *Széchenyi* Jenő apátkanonok fogja végezni.

TÁJÉKOZTATÓ.

Jan. 22. Képviselői beszámoló.

Jan. 29. Kath. Kör közgyűlése.

Febr. 12. Kath. Szabad Liceum matinéja.

Febr. 25. Kath. Szabad Liceum estélye: dr *Károly* Irén Előadása.

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárűnnepélye (estélye.)

* **A beteg József főherczeg.** Fiuméből táviratozzák, hogy József főherczeg állapotáról dr Kiseljak tegnap délelőtt 9 órakor a következő orvosi jelentést adta ki:

«Éjjele jó, csendes állommal. Állapota tegnap este óta változatlan.»

József Ágost főherczeg és neje, Augusta főherczegasszony, akik a mult napokban érkeztek vissza Fiuméből, tegnap ismét elakartak utazni a beteg József főherczeg látogatására. Délelőtt azonban olyan kedvező távirat érkezett a beteg állapotáról, hogy a főherczegi pár utazását néhány nappal elhalasztotta. annál is inkább, mert gyermekeik influenzában megbetegedtek.

* **A városi levéltár fűtése.** A városi levéltár, mely az új városháza nagyteleki-utcai részén a souterrain-ben van elhelyezve, téli időben alig kezelhető. A számtalan terjedelmes földalatti szoba ugyanis rendkívül hideg, mind

aszfalttal van burkolva, de fűtő készüléke nem volt, úgy, hogy télen a levéltár emberei csak egészségük veszélyeztetésével teljesíthették kötelességüket; nyáron viszont nyirkos izzadság verte ki magát a helyiség falain és padlóján, amelyből penész támadt, mely belepte a szekrényeket s könyveket, melyek ilyenformán idő múltán elpusztultak volna. A türethetetlen állapotokat belátta a polgármester s a levéltárnok előterjesztésére egy tűzmentes kályha felállítását rendelte el, mely már készen áll s elejét veszi a város archivumát fenyegető veszedelemnek. Még csak a levéltári személyzet kiegészítése szükséges megfelelő szakérővel.

*** Nincs hely a kórházban.** A majnehéz idők jele és szomorúan jellemzi közegészségi viszonyainkat az az átirat, melyet Bihar megye alispánja intézett a város tanácsához. Az átirat ugyanis arról értesíti a tanácsot, hogy a Bihar megyei közkórház férfi és női belgyógyászati, valamint a nemzeti betegek osztálya egészen megtelt s oda több beteget felvenni nem lehet. Köztudomású pedig, hogy a kórházban minden helyet kihasználnak, sokszor még a folyosón is fekszenek betegek. Minthogy a szegény betegek gyógykezeléséről valahogy gondoskodni kell, arra kéri az alispán a városi tanácsot, hogy jelöljön ki valamely középületet, ahol a kiszorult betegek elhelyezést nyerheszenek. A városi tanács valószínűleg a Szt. László kórházban fog pár üres termet berendezni arra az időre, míg az az óriási betegforgalom csökkenni fog.

A magántisztviselők mulatsága. A magántisztviselők egyesülete ma este fél 9-kor családias összejövetelt rendez, melynek programja a következő: Lichtmann Miksáné zongorázik, Fried Dezső humoros előadást tart, Kurländer Dezső hegedül és Lukács Béla szaval. A befejezést, mint rendesen táncz képezi, melyhez a zenét a házi zenekar szolgáltatja.

*** Kitüntetések.** Ő felsége tatai Gold Zsigmond budapesti lakos, az osztrák-magyar bank főtanácsosának buzgó és sikeres szolgálatai elismerésül a Ferencz József-rend középkeresztjét, továbbá buzgó és sikeres szolgálatai elismerésül *Elischer* Viktor az osztrák-magyar bank központi felügyelője és a budapesti igazgatóság előadója, valamint törvényes utódainak a magyar nemességet gölnczbányai előnévvel és dr. *Flittner* Frigyes, ugyanazon bank titkárnak és budapesti főintézete főnökének a harmadosztályú vaskoronarendet, mindkettőnek díjmentesen, végre *Pagliariuzzi* Ernő, ugyancsak az osztrák-magyar bank főellenőre és észéki fiókintézete főnökének a koronás aranyéremkeresztet adományozta.

*** Elhunyt növendékpap.** A nagyváradi papnevelő intézet egyik buzgó, kitűnő növendékét *Plastin* Péter IV. éves növendék papot az Ur. magához szólította, mielőtt célját elérte volna. A súlyos csapással meglátogatott család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulirottak fájdalomtól megtört szívvel, de a megpróbáltatásban is imádatos isteni gondviselés szent akaratján való megnyugvással tudatják, hogy a felejthetetlen jó fiú, fivér, unokaöcs és rokon *Plastin* Péter IV. éves növendékpap hosszas, de keresztény türelemmel viselt betegség s a halotti szentségek ismételt ájtatos felvétele után, életének 24-ik évében az Urban elhunyt. — A megboldogult drága halott földi maradványai folyó évi január hó 21-én d. u. tél 3 órakor fognak a helybeli latin szert. püspöki lyceumban a gör. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni, és onnan a B. Ujlaki temetőben örök nyugalomra elhelyeztetni Nagyvárad, 1905. január 20. Az örök világosság fényeskedjék neki! *Plastin* János és neje *Farcut* Katalin szülők. *Plastin* Vazul betfia gör. kath. lelkész és neje *Gramma* Maud nagybátya. *Plastin* Mihály és neje *Hermann* Floare nagybátya. *Plastin* Veturia férj. *Stefanica*

nővér. Özv. *Hermann* Mária szül. *Plastin* nagynéne, *Plastin* Katalin férj. *Cadar* nagynéne.

*** A vízvezetési viz pocsékolása ellen.** Nagyvárad legértékesebb, legfontosabb közintézménye, a vízvezeték, mielőbb kibővítésre szorul. Most, hogy az egész városra kiterjesztették a csőhálózatot, a nyári hónapokban nem ad elég vizet a terület. Addig is, míg a telep kibővítése megtörténik, a nagyobb fogyasztási helyeken vízmérő órákat akarnak felállítani. E tárgyban tanácskozott tegnap a vízvezetési és csatornázási szakbizottság. *Bordé* Ferencz főjegyző elnöklése alatt *Mezey* Mihály, dr. *Károly* Irén, *Köszeghy* József és *Altnöder* Endre voltak jelen. Előzetesen a főmérnök előterjesztést tett a vízvezeték működéséről az utóbbi években. Az előmutatott adatok szerint a vízfogyasztás évről-évre emelkedett. 1904-ben 2 026 000 köbméter vizet használtak el. Az 1903. évben kiadás volt 119 604 kor. 38 fillér, a bevétel 120 200 kor. Egy köbméter vizet 7-13 fillérbe került a városnak. Egy lakosra esett 32 köbméter az év folyamán; — egy napra 38 liter, 0-68 fillér értékben. — Ezután a vízmérő órák ügyét tárgyalták le. A vendéglők, kávéházak, ipartelepeknek beállítják a vízmérő órákat; az olyan közművelődési intézeteknél, iskoláknál, ahol magánlakások is vannak, ennek a megfelelő bérösszege vétetik a vízdíj megállapításánál figyelembe. A humanus intézeteknél felállítják a vízmérő órákat s a víz köbméterjét 8 fillérrel fogják számítani. A honvéddadapródiakolában a vízvezetési berendezés rossz s ezért nagy a vízpocsékolás. A szakbizottság felkéri a tanácsot, hogy intézkedjék a hadapródiakola vízfogyasztási maximumának megállapítása iránt. A kerteket s egyéb locsolás alá kerülő területeket összeírják.

*** Kinevezés.** A nagyváradi m. kir. pénzügyigazgatóság *Fürtös* László élesdi pénzügyéri vigyázót az élesdi kir. adóhivatalhoz segélydíjas gyakornokká nevezte ki.

*** Égő kastély.** Szegszárdról táviratozzák, hogy gróf *Apponyi* Sándor magyar királyi főudvarmester lengyeli kastélya, mely tele van művészeti tárgyakkal, gazdag könyvtárral s a híres herceg *Borghese*-féle világhírű kincsekkel kigyulladt. Az oltásnál az összes környékbeli tűzoltók működnek, *Szentiványi* főszolgabíró vezetése alatt.

*** Elhunyt festő.** Londonból táviratozzák: A Daily Mail híre szerint *Roughton* festőt, a királyi akadémia tagját műtermében holtan találták.

*** Nincs aki fizessen.** Az áprilisi élesdi véres nap alkalmából a Nagyváradról kiszállított katonaság élelmezése 1472 koronába került. A vállalkozó, aki az élelmiszereket szállította a katonáknak, most nagy zavarban van, mert nem akad gazdája a kis költségnek. A katonaság nem fizet, mert közigazgatási szolgálatba lettek a csapatok kirendelve. A vármegye szintén tudni sem akar a dologról. Végre is oda lyukad majd ki a dolog, hogy Élesd községnek kell megfizetni az 1472 koronát.

*** Anyakönyvvezetői kinevezések.** A belügyminiszter Biharvármegyében a boji anyakönyvi kerületbe *Lipeczky* Gyula helyettes körjegyzőt, a magyar-homorogiba pedig *Kis* István jegyzőt anyakönyvvezetővé, továbbá a bihar-udvariba *Csékey* Sándor segédjegyzőt, az albisiba *Kovács* Zoltán segédjegyzőt, a cséhtelekibe pedig *Kereszteszgyhy* Gusztávot anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki.

*** Bimbóhullás.** Tegnap ismét leszakasztott a halál a szülei kebeléről egy ártatlan bimbót. *Arnótfalvi* százados és neje érte a mély bánat, melyről a következő gyászjelentés ad hirt a következőkben:

Alulirt szülők legmélyebb fájdalommal tudatják a felejthetetlen, kedves gyermekök *Arnótfalvi* *Arnótfalvy* Györgynek f. évi január

hó 20-án életének 9-ik havában hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult kedves gyermek hült hamvai f. évi január 21-én d. u. fél 4 órakor fog Óssiben a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és ugyanottani róm. kath. temetőbe örök nyugalomra tétetni. Óssi-Puszta, 1905. január 20. Áldás és béke az élethajnalán kiszenvedett drága hamvakra! *Arnótfalvy* *Alfréd* m. kir. honvéd százados és neje szül. *Flaskay* Berta.

*** 18,000 korona póthitel.** Biharvármegye a múlt év szeptemberi közgyűlésében 18,000 korona póthitelt szavazott meg a költségvetés egyik-másik tételénél szükséges tulajdások fedezésére. A belügyminiszter értesítette Biharvármegyét, hogy a közgyűlés határozatát jóváhagyta.

*** Nyolcvannyolc éves öngyilkos.** *Izsó* Mihály komádi-i 88 éves földműves tegnap délelőtt házának padlásán fölakasztotta magát. Az öngyilkosságot a házbeliek csak késő délután vették észre, mikorra a hulla már egészen kihűlt. Az elhalt hozzátartozói azt hiszik, hogy *Izsó* pillanatnyi elmezavarásban követte el tettét, mert az utolsó perczig nagyon boldognak érezte magát családjá körében. A nagyváradi királyi ügyészség megengedte a hulla eltemetését.

*** Felakasztotta magát.** *Farkas* József bihariórszegi földműves tegnap délután fölakasztotta magát. Mire tettét észrevették már halott volt. A nagyváradi királyi ügyészség kiadta a hulla eltemetéséhez szükséges engedélyt.

*** Daltársulat.** a *Szabó* *Gyula*, vendéglőjében *Szűcs* *Laczi* Nagyváradon már előnyösen ismert igazgató, *kitűnő társulatával* ma szombaton 21-én és a következő napokon, *Szabó* *Gyula* *körös-utcai* 1-sz. vendéglőjében, mely ezen alkalomra teljesen átlet alakítva

fényes előadást tart.

Uj válogatott családi műsorral.

Előadás kezdete 9 órakor. A n. é. közönség becses pártfogását kéri, mely tisztelettel *Szűcs* *Laczi* igazgató. Izletes étel és italokról s annak gondos kiszolgálásáról *Szabó* *Gyula* vendéglős gondoskodik. *Körös-utca* 1. sz.

IRODALOM.

*** A Világ Történelme** a nagy közönség számára; szerkeszti, írja: *Endrei* *Zalán*. Jól szerkesztett, gondosan kiállított, meglepő szép színes képekkel díszített munka indult meg füzetes kiadásban a fenti cím alatt.

A munka kiváló érdeme és ereje, ami hamar népszerűvé fogja tenni, a rendkívül érdekes előadás. Az olvasó nem unalmas, száraz tudományos munkát kap, hanem szórakoztató, kellemes, könnyű olvasmányt. *A Világ Történelme*-nek ez a kiadása lényegesen új munka. Színes műmellékletei pedig oly szépek, hogy a legpompásabb diszmunkának is ékességül szolgálhatnak. A szöveg közben is vannak kifogástalan, színes képek, fekete képekben pedig oly gazdag a munka, hogy ebben az irányban egyedül áll a maga nemében. A füzet elolvasása után arról győződhetünk meg, hogy olyan természetű munkát kaptunk, melyhez hasonló, a nagy közönség számára, ilyen kitűnően megírt munka, még a külföldön sincs.

A munka füzetenkint jelenik meg; egyes füzet ára 40 fillér; összesen 60 füzet lesz. A füzetek kaphatók minden könyvkereskedésben. A kiadóhivatal címe: *A Világ Történelme* kiadóhivatala, VII., Erzsébet-körút 38. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal.

Népiratkák. A Szent-István-Társulat kiadásában, a Népiratkák sorozatában ujonnan megjelentek: *Pásztorjáték*. (215. sz.) *Irta* *Domonkos* *István*. Kedves, bájos, falusi kép, mély erkölcsi tartalommal, melybe a szerző bele-

vonta azt a misztikumot, hogy a nép karácsony este Jézus és angyalai számára az ételből és italból hagyni szokott az asztalon, hogy amíg az éjjeli misén van és Jézus megérkezik, éhen-szomjan ne maradjon. Ebben a kis színműben egy szegény gyermeknek és anyjának a megmentőjévé válik a kitett étel, s az irgalmasság megdicsőítése zeng ki az előadás és magyaros nyelv tekintetében is igen élvezhető műből. Ára 20 fillér.

A bor kezelése a pinczében (216. sz.) Czike Imre. Kisgazdáink legnagyobb része ma sem törődik, vagy nem is tud bánni a borral; vagy időnekeltte tulad rajta, vagy járatlansága miatt megromlik a pinczéjében. Ez a könyvecske hasznos utmutatásokat ad, hogyan kell bánni a borral, Ára 8 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Gyermek- és ifjúsági ajándék-könyvek. A Szent-István-Társulat kiadásában ujjában a következő becses és értékes könyvecskek jelentek meg: Apró történetek fiatal lányok számára. Irta Tutsek Anna. A Szent-István-Társulat kiadása. Ára diszes kötésben 1 korona 80 fillér. A fiatal lányok életviszonyát érintő elbeszélések tartalmaz. Írója minden erőltetés és mesterkéltég nélkül nevel és tanít elbeszéléseivel. Irálya könnyed és magyaros. A győri vaskakas. Elbeszélés a török hódítás korából. Irta Szerlemhegyi Tivadar kir. katolikus főgymn. tanár. Kiadja a Szent-István-Társulat. Ára kötve 60 fillér. Történelmi elbeszélés. Szerző Győr híres védelmét a török ellen ismerteti. Az olvasó ifju lelkét minávéig igen élénken foglalkoztatja tárgyával. Elbeszélése könnyed és eleven. Mesteri módon fűzi elbeszéléseinek egyik-másik mozzanatához a jellemzéseket és ezzel észrevétlenül buzdítja a fogékony gyermeki lelket a hazafias erények megszeretésére és majdan gyakorlására.

Petike. Elbeszélések, Roseger Péter műveiből összeválogatta Körösi Henrik. Kiadja a Szent-István-Társulat. Ára kötve 80 fillér. A gyermek és ifju élet megragadó képeit találjuk abban a 11 kis elbeszélésben, melyet a fordító Roseger híres művéből a magyar ifjuság élvezetére lefordított. Már az első elbeszélés, a Karácsonyi örömről, oly élénken, oly megragadóan festi az egyszerű, de vallásos család gondolkodását és életét a szent napon; de mindez a kis Peti cselekvéseiben, érzelmeiben megjelenítve jut az olvasó elé.

A többi elbeszélés is megragadja az olvasó lelkét, hogy gazdagítsa azt a nemesnek, szépnek és igaznak érzelmeivel. A fordító magyaros és könnyed nyelvezete, mely nem lépi túl a gyermek nyelvkincsét, különösen ajánlatossá teszi a könyvecsket. Fölvijuk az intézetek előjáróinak és olvasóinknak szives figyelmét az előbb ismertett gyermek és ifjúsági olvasmányokra, hogy azokat a közelgő karácsonyi szent ünnepek és az újév alkalmából, mint igen becses ajándékkönyveket ajánlják és terjesszék. Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Kis szökevény.
Vasárnap: Piros bugyeláris.

A kis szökevény. Ma este a Kis szökevény című operett, a tavaly előtti színiéidény egyik legnagyobb sikerű darabja kerül színre a Szigligeti-színházban első rangu szereposztásban. A főszerepeket Aradi A., Hidy Irén, Agnelly Irén, Békefi, Bérczi, Horváth, Tihanyi, Bognár, Benkő, Krasznai játsszák.

A vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz a Szigligeti-színházban, d. u. 3 órakor fél helyárrakkal színre kerül a Hajduk hadnagya operett. Este rendes helyárrak mel-

lett a Piros bugyeláris népszínmű. A vasárnapi két előadásra már ma délután 3 órától lehet jegyeket előre váltani.

Szigligeti-Színház.

Ma, szombaton 1905 január 21-én,
színre kerül a

KIS SZÖKEVÉNY.

Operett.

HÉLYARAK: Nagypáholy 14 koron., földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsölye 3 kor. Kőrszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkölyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkölyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártszék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnál 7 órakor.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor

Holnap, vasárnap, január hó 21-én:
délután fél helyárrakkal

Hajduk hadnagya.

Operett.

este rendes helyárrakkal

Piros bugyeláris.

Népszínmű.

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok. A Bihar-megyei Népművelési Egyesület az ősszel módosította alapszabályait, amelynek jelentékenyebb része az, hogy a vidéki bizottságok megszűnnek, mivel eddig sem volt semmi eredménye ennek, sőt az albizottságok meg sem alakultak. A belügyminiszter értesítette Bihar-megyét, hogy a módosított alapszabályokat jóváhagyta.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Január 21. A biharmegyei nőegylet thea-estélye a Zöldfában.
Január 22. A 48-as népkör bálja a Zöldfa-szállodában.
Január 29. Református bál a Fekete Sas nagytérben.
Február 2. A biharmegyei nőegylet álarozos bálja a Csarnokban.
Február 5. A kath. legényegylet bálja a Zöldfában.
Február 18. Várad-velencei kath. kör bálja a Zöldfában.

Jegyzőbál Ujfaluban. A berettyó-ujfalui járás jegyzői kara 1905. évi február hó 4-én, Berettyó-Ujfaluban az «Groszlán» szálloda összes termeiben inségések felségelésére zártkörű *Jegyző-Bált* rendez. — Belépti díj: személyjegy 2 korona, családjegy 6 korona. — Felülfizetések az emberbaráti cél érdekében köszönettel fogadtatnak. — Kezdeté este 8 órakor.

TÁVIRATOK.

Az orosz sztrájk.

Pétervár, január 20. A pétervári távirati ügynökség jelentése: Tegnap a pénzügyminisz-

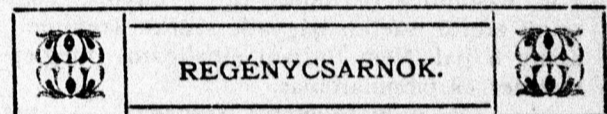
ter jelenlétében a gyártulajdonosok gyűlést tartottak, mely ama véleményének adott kifejezést, hogy ma sok gyármunkás fog sztrájkba lépni. A munkásgyűléseken állandóan azért agitálnak, hogy írják alá a munkások a csárhoz intézendő kérelmet. Ez elpanaszolja a munkások kétségbeejtő helyzetét és azt, hogy az emberi jogok híján szűkölködnek. A kérés az uralkodó iránti hódolat kifejezésével végződik s eme szavakkal szól az uralkodóhoz: Irgalmazz meg nekünk és hagyjál bennünket élni. Ha ilyen állapotban hagysz bennünket, akkor jobbnak tartjuk meghalni.

A balti gyárban ma hír szerint 5000, a tölténygyárban 7000, a waggongyárban 8000 munkás szünteti be a munkát. Hír szerint a munkások mintegy 400.000-en a csári palota előtt akarnak tüntetni.

Ma reggel a pénzügyminiszter a gyártulajdonosokkal a sztrájkolókkal szemben teendő intézkedések ügyében tovább tárgyal. A tegnapi ülésen egy karkovi gyár tulajdonosa közölte, hogy ott is előkészítik a sztrájkot.

Visszahívott román követ.

Athén, január 20. Ghika román követet visszahívták. Helyét Nago foglalja el.

GILLIAN.

Angolból átdolgozva.

32

Délután atyám is hozzánk csatlakozott s hárman leültünk a fák árnyékában; a két férfi politikáról, irodalomról beszélt s minden dologról a nap alatt, én pedig csöndesen ültem s bámulva hallgattam őket.

Én nem vagyok nagyon okos, soha sem tartottam magamat annak, de az okos és ügyes beszédet szeretem hallgatni és atyám jól és szépen tudott beszélni, ha kedve tartotta. Mióta Angliába jöttem, sok kitűnő férfival találkoztam, írőkkel, tudósokkal, kiknek nevét szárnyára kapta a hír, de nem mondhatnám, hogy előadási tehetségük elragadott volna, vagy erősebb benyomást tett volna reám. Sőt gyakran nagy meglepetéssel úgy találtam hogy, ezek a híres geniek egészen közönséges emberek, épp olyanok, mint a többiek.

Tehát azon a bizonyos délutánon Berti és én egyedül voltunk; atyám azt a kellemetlen fölfedezést tette, hogy a dohány fogytán van s átment a telepre, hogy ismét ellássa magát. Hangosan olvastam föl Bertinek. Ő ezt szerette s oly szives volt, hogy alkalmilag javította a kifejezésemet. Szerencsére irodalmi ízlésünk egyezett. A bölcselkedő és érzélgős költeményeket egyikünk sem szerette, Byront elébe tettük Tennysonnak.

Ezen a délután egy kedvelt balladám olvastam, a mint az utolsó verset bevégeztem, Bertire néztem, a ki a fűvön feküdt s láttam, hogy egy roppant nagy pók mászik Berti karján a nyaka felé.

Meg kell említeni hogy Berti irtózott a póktól, a szunyogot, tücsköt, melyet én ki nem állhattam, a legnagyobb egykedvűséggel tűrte, de a hosszalábu pókot utálta. Nem szóltam neki semmit, csak néztem a pókot, a mint feljebb-feljebb ment s gonosz örömmel gondoltam a megrettenésére, midőn a pók hosszú lábai csiklandozni fogják a nyakát.

Berti rám vetette a szemét.

Dóra, folytassa kérem, olvasson más valamit, — kért nagy lustán.

A pók már egész közel volt a nyakához s a következő pillanatban hosszú lábai érintették a bőrét. Berti egy kiáltással és káromkodással felugrott fekvő helyzetéből s vadul kapott nyakához.

Ártatlan képpel néztem rá.
— Berti, mi a baja? Izgatottságának csak nem az az ártatlan kis pók az oka, melyet a nyakára láttam mászni?

Berti mormogott valamit, a mit nem értettem meg. Valószínűleg olyasmi volt, a mit a hírlapok közölhetetlenek jelezzenek.

A pók ezalatt elmenekült és Berti lecsendesült. De a mikor hevesen kapott kezével a nyakához, eltépte azt a vékony aranylánczot, melyet a nyakán hordott s a mely gyakran felköltötte kíváncsiságomat.

S midőn Berti most visszaült a fűre, a zöld levelek között félig eltakarva egy arany medaillont láttam; fölvettem és átadtam neki. A mint azt tettem, véletlenül felnyit s egy gyönyörű női arcot pillantottam meg benne.

— Berti, nézze, — szóltam neki, — széleskedésében ezt elejtette.

Elvörösödött s egy kissé zavarodótnak látszott, a mint a medaillont átvette.

Rám nézett.

Bizonyos kíváncsiságot látott arcomon, mert nevetett, aztán pillanatnyi habozás után kérdezte:

— Szeretné megnézni?

— Nagyon! — válaszoltam.

De igyekeztem visszafojtani vágyam mohóságát s féltem, hogy hangom már is elárult.

Mohón néztem a képre. Nagyon szép arc volt, hasonló a Bertiéhez, de gyönyörű rózsaszínű arccal, szelid, bágyadt szürke szemmel s arany hajjal. Nem tudtam elhallgatni meglepetésemet és bámulatomat.

— Oh, mily tökéletes szépség! — kiáltottam fel. — Ugy-e, ez egy angol nőnek az arcképe, a kit maga ösmert?

Berti egy pillanatig nem szólott, de két szemei szelid, álmodozó, szomorú tekintettel néztek reám. Szivem nagyot dobbant, a mint rá néztem.

— Igen — válaszolt végre — az valaki a kit ismertem Angliában.

— A kit nagyon jól ismert?

— Nagyon jól, valóban nagyon jól! — felelte Berti tompa nevetéssel.

Szivem hevesen dobogott. Összeszedtem minden bátorságomat s azt kérdeztem Bertitől: — Ez leány, a kit maga nagyon szeretett?

— Igen, teljes szivemből szerettem őt. Azt hiszem, ezt eléggé bebizonyítottam, — mondá keserűséggel.

— És ő ezt tudja? — kérdém bártortalanul.

— Igen tudja a cousineom... Soha sem szeretett engem, azaz nem úgy, a hogy én óhajtottam... Mint rokont mindig szeretett... Két évvel ezelőtt férjhez ment.

Soha sem szerette magát!

E szavakat elámulva ismételtam, mert hihetetlennek látszott nekem, hogy Berti, az én hősi, ne nyerhesse el bármely nő szerelmét. De, gondoltam mindjárt azután, én egy tudatlan leány vagyok, nem hasonlítok ehhez a szép asszonyhoz.

Először történt, hogy Berti rokonairól szólt, ki akartam használni a kedvező alkalmat. Egyenesen néztem az arcába.

— Berti, beszéljen nekem valamit az otthonáról, családjáról. Maga soha sem beszél rólok. Hogy van az? Összeveszett velünk.

Berti keserűen nevetett.

— Nem volt az veszekedés, — mondá, de... habozott egy pillanatig... lássa, édes Dóra, az én multamban oly fájdalmas dolgok vannak, hogy senkivel sem szeretek róla beszélni. Annyit mondhatok magának, hogy semmit sem tettem, a miért szégyelni kellene magamat.

— Oh, arról teljesen meg vagyok győződve. — mondám élénken. Atyám is mondotta már!

— Hát még miről beszéltek? — kérdé szelid mosolygással.

— Oh, nem sokat. Egyszerre csodálkozástomat fejeztem ki azon, hogy maga miért oly zárkózott, akkor atyám nevetett és azt mondotta, hogy ne törjem rajta a fejemet, mert

a maga személyes ügyei nem tartoznak ránk. De ugyanakkor olyan hízogó dolgokat mondott magáról, most nem is akarom ismételni, mert attól félek, hogy máris jókora hiúságát növelném.

Berti mosolygott, de mosolygása nagyon szomorú volt és hamar eltűnt.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Szalmaeladás a hadapródiskolában.

A szalmazsákból kiürített és az intézet lóistállója mögött boglyába rakott szalmatörmelék 1905. január hó 25-én délelőtti 10 órakor szóbeli árlejtés, illetve alku egyezség mellett a legtöbbet ígérőnek eladatik. — Az árlejtés a hadapródiskola főépület, földszint 7. számú helyiségben tartatik meg, hol is a szükséges felvilágosítások a kezelőbizottság által hétköznapokon d. e. 8—12 óráig bárkinék megadatnak. — Nagyvárad, 1905. évi január hó 19-én.

M. kir. nagyváradai honvéd hadapródiskola parancsnokság.

A foszforsav az állatok táplálkozásánál.

A foszforsav az állatok táplálkozásánál igen nagy jelentőséggel bír. Az állati test táplálásához a szerves tápláló anyagok, vagyis a nitrogén tartalmu anyagok, a zsirok és szénhidratok szükségesek ugyan első sorban, de nem kevesebb fontossággal bírnak az ásványi tápláló anyagok sem, különösen a foszforsav és a mész, amelyek nélkül a szervezet nem fejlődhetik.

Mégis gazdaközönségünk legnagyobb része egyáltalán nincs tekintettel a takarmányfélék ásványi alkotó részeinek mennyiségére. Pedig a szarvasmarha testsúlyának 4—5 százaléka, a juhok testsúlyának 2·8—3·5 százaléka, a sertések testsúlyának 1·3—3·3 százaléka ásványi eredetű anyagokból áll, amelyek kivülről a takarmánnyal jutnak be a szervezetbe. Egy 600 kgos ökör szervezetében pl. 25—30 kg. ásványi anyag van és ennek túlnyomó része a csontokban van lerakodva, mert a csontok 70 százalékat ásványi anyagok alkotják.

Ezen számadatok mutatják, mennyire szükséges a növendékállatok ásványi tápanyag szükségletének fedezéséről gondoskodnunk, hogy csontozatuk normálisan fejlődhessen. Különösen szükséges, hogy foszforsavat és meszet elegendő mennyiségben kapjanak. Ha a talaj foszforsavban szegény, a rajta termelt növényekben is kevés lesz ezen anyagból és ilyen esetben szükséges, hogy ezen hiányt foszforsavas mész etetésével pótoljuk, mert e nélkül az állatok csontporhanyóságra esnek. A foszforsavat és meszet nemcsak közvetlenül etetés útján, hanem közvetve is eljuttathatjuk az állati szervezetbe oly módon, hogy a talajt bőségesen trágyázzuk foszforsavval és mésszel, a minek következtében a termelt takarmányműek nemcsak több ilyen ásványi anyagot fognak tartalmazni, hanem többet is teremnek s így ilyen trágyázással jobb és egyuttal több takarmányt termelhetünk.

Ezen eljárással Franciaországban Bretagne vidékén sikerült az állattenyésztést javítani, de az eljárás egy kissé lassu és ennél sokkal gyorsabb hatása az, hogy foszforsavas meszet etetünk.

Couin és Andouchard francia tanárok ezen tárgyban nagyon részletes vizsgálatokat

végeztek és azt tapasztalták, hogy egy borju, mely 24 napon át 2·5 kg. csontlisztet, vagyis foszforsavas meszet kapott, 9 kg.-val többet gyarapodott, mint amennyit testsulya ugyanennyi idő alatt csontliszt nélküli takarmányozással növekedett.

A vizsgálatok szerint ezen sulygyarapodás nemcsak a csontok erőteljesebb növekedésének eredménye, hanem a csontliszt anyagcserét előmozdító hatásának is következménye, mert megetetett csontliszt a protein anyagok megemésztését és lerakódását az állat szervezetében szintén nagy mértékben előmozdította. A foszforsavas mésznek azonban könnyen oldható állapotban kell lennie, mert különben az állat nem emészt meg s ezért, ha a feltárt csontliszt túlságosan drága vagy hatása beszerzésének költségeivel arányban nincs, jobb a takarmány növények alá szuperfoszfáttal trágyázni hogy így foszforsavdus takarmányt adhassunk állatainknak.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, jan. 20.

Buza apr.-re	— — — —	19.60
Buza okt.	— — — —	17.20
Rozs apr.-re	— — — —	15.38
Tengeri májusra 1905.	— — — —	14.96
Zab apr. ra	— — — —	7.59
Repeze aug.-ra	— — — —	22.50

Értéktözsde.

Budapest, jan. 20.

Oszrákhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámloló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	649.—
Közúti vasut	— — —	569.50
Városi villam s vasut	— — —	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905. an 20

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	118.75
Magyar koronajárdék 4%	— — —	98.70
Magyar koronajárdék 3 1/2%	— — —	89.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	98.50
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	— — —	215.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	165.—
Osztrák járdék papirban	— — —	99.90
Osztrák járdék ezüstben	— — —	100.—
Osztrák járdék aranyban	— — —	120.—
Osztrák korona járdék	— — —	100.—
1860. oszt. államsorjegyek	— — —	157.75
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16.30
Magyar hitelbank részvény	— — —	787.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	676.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	649.50
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	17.07
Német birodalmi márka	— — —	117.42
London vista	— — —	340.15
Páris vista	— — —	95.57
20 márkás arany	— — —	23.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek
a legjutányosabb árban e lap
kiadóhivatalában.

Meghívó.

A „Gazdasági és iparbank részvénytársaság” Nagyváradon 1905. évi febr. 5-én délelőtt 10 órakor tartja saját üzlethelyiségében

XIV. évi rendes közgyűlését, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívottnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése.
2. Az 1904. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség mikénti felosztása felett való határozathozatal és a felmentvény megadása.
3. A felügyelő bizottság díjazásának megállapítása az 1905. évre.
4. A felügyelő bizottság és 9 igazgató tanácsos választása.
5. Esetleges indítványok.

Nagyvárad, 1905. január hó 14-én.

Az igazgatóság.

Minden részvényes, ki szavazatával élni kíván, tartozik a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig részvényeit az intézet pénztáránál elismervény ellenében letéteményezni. Ugyanott január 28-ikától kezdve, a zárszámadás a mérleggel együtt a t. részvényesek rendelkezésére áll. 1025.

A „Nagyvárad Hitebank” részvénytársaság (Kossuth Lajos-utca 10. sz.) házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett **törlesztéses jelzálogkölcönöket** nyújt,

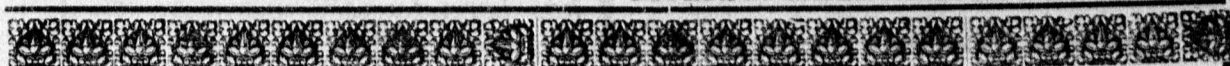
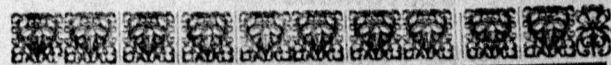
melyeket a legrövidebb idő alatt fo-

lyósít. Kölcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertáll. Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számtára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

értésiti a n. érd. **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánköt, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképész-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nernst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamos motorok eredeti gyári árak mellett, **ivlmpák**

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

—*— *v i l l a m o s v i l á g i t á s i* —*—

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlmpák kezelését, hozzávaló szénpalczák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,

számlák, falragaszok,
báti meghívók,
tánczrendek, etlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Belépési felhívás
a „Polgári takaré- és segély-
szövetkezet”

10-ik évtársulatába.

A „Polgári takaré- és segély-
szövetkezet” 1905. január 1-én új évtársula-
tot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1907 év
végéig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban
jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész
után hetenként 20 fillér (10 kr.) fizetendő. A
három év eltelté után az évtársulat feloszlik s
az összes jövedelem a résztvevők között fel-
osztatik és mindenki megkapja a befizetett
tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot elő-
mozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben
minden tag heti betétei által önmagának tőkét
gyűjt, mely a heti részletekben való befizeté-
sek dacára is a takarékpénztári kamatozásnál
magasabb nyeresémosztalékokat hoz és mert
minden tag az általa befizetett összeg 4% részét
6% os kamatláb mellett minden előleges beje-
lentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai
cheque-lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával
üzletrészenként 10 fillér (5 kr.) beiratási díj
fizetendő és egy heti részlet lefizetése után már
mindenki megkapja saját nevére irt könyvecs-
kéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjai,
valamint mindazokat, kik az 1905. január 3-tól
kezdődő 10-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni
felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlet-
helyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.
mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1904. november hó.

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet”
943. igazgatósága.

A 10 évtársulat befizetési napjai:

kedd délután . 3-5-ig.
szombat d. u. . 3-5-ig.

A szövetkezetnek ez időszerint 2000 tagja van.

mintegy 35000 üzletrészszel.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

NAGYVÁRADON, Fő-utca elején.

Modern lakás, szálloda és kávé-
ház berendezések iparművészeti
vállalata. Telefon: 421 sz

Elegáns matt és fényezett

BUTOROK

jutányos gyári árban.

GYÁRTELEP: BÉKÉSCSABÁN.

Raktárak: Nagyvárad, Baja.

Felhívás.

A központi takarékpénztár rész-
vénytársaság f. hó 15-én megtartott köz-
gyűlésén elhatározta, hogy részvénytőkéjét
300.000 K-ról 500.000 K-ra felemeli a követ-
kező módokat mellett:

1., Kibocsátatik 1000 drb. új 200 Korona
névértékű részvény.

2., A részvényesek új részvényekre
elővételi joggal bírnak és pedig akképpen, hogy
3 régi részvény után két új részvény jár

3., Minden új részvényért 200 K. fizetendő
és pedig a jegyzéskor darabonként 50 kor.
f. év január hó 1.-től folyó 5% kamatokkal a
hátralékns 150 K. f. év január hó 1.-től folyó
5%-os kamatokkal 1905. év márczius hó első
napjáig fizetendő. Ezenkívül részvénykiállítási
díjban és bélyegilletékben részvényenként 2
korona fizetendő.

Az aláíráskor fizetendő 50 korona felüli
összeg fizethető 3 részletben is, és pedig rész-
vényenként.

50 Korona f. év márczius hó 1-én.

50 „ f. év április hó 1-én.

50 „ f. év május hó 1-én.

azonban ezen befizetési módnál a márczius 1-ig
számított 5% kamaton kívül, márczius 1-től
kezdve 6% kamattal fizetendő.

4., Az új részvények a régiekkel minden-
ben egyenlők, az 1905 év jövedelmeiben
részeseülnek.

5., A részvények jegyezhetők az üzleti
időtartama alatt az intézet pénztáránál (Nagyvá-
rad Szilágyi Dezső utca. Dr. Adorján Emil
ház), ayol a befizetések is teljesítendők. Arégi
részvényesek elővételi joga bejelentésének zár-
határidejéül f. év február hó 15-ik napja álla-
pittatik meg.

A részvények befizetésére vonatkozólag
érvényben maradnak alapszabályainak 10 §-ának
a késedelmes befizetőkre vonatkozó intézkedési

Nagyvárad, 1905 január 16.

A Központi Takarékpénztár r. t.
igazgatósága.

Farsangi ünnepekre

A közelgő

ajánlja:

MOLNÁR LAJOS

Nagyvárad, SCHLAUCH-TÉR 18. sz. lakos

saját termései

nagyvárad- és ménesgyoroki-borait
palaczkosan és hordóban.

Hordóborek:

Nagyvárad-uj-bor, fehér HI-je 18 forint
Ménesi vörös-bor. ó > 50 frttól feljebb
Ménesi sanvignor fehér aszúbor > 80 forint

Üvegezett borek:

Nagyvárad-uj fehér bor	1 lit. üveg	—32 kr.
ó	1	—40
1900-as ürmös ó	1	—40
Ménesi Kadarka. vörös	0.7 lit. palaczk	—90
> Cabernet	0.7	1—
> Sanvignor	0.7	1'10
>	0.5	—75

Tíz üvegen felüli rendelést házhoz szállítok.
Telefonszám: 406.

Lőrincz Mór Nagyvárad Bémer-tér.

«Grammophon beszélő gépek és lemezek főraktára.»

Fegyverek, revolverek, törös botok, boxerek s mindenféle
védelmi eszközök nagy választéka.

Utazó kellékek, kézi és utazó táskák, bőr áruk minden ki-
vitelben. Acéll áruk, önberetváló készü-
lékek, szolingeni és svéd acéll kések a
legujabb mintákban kaphatók.

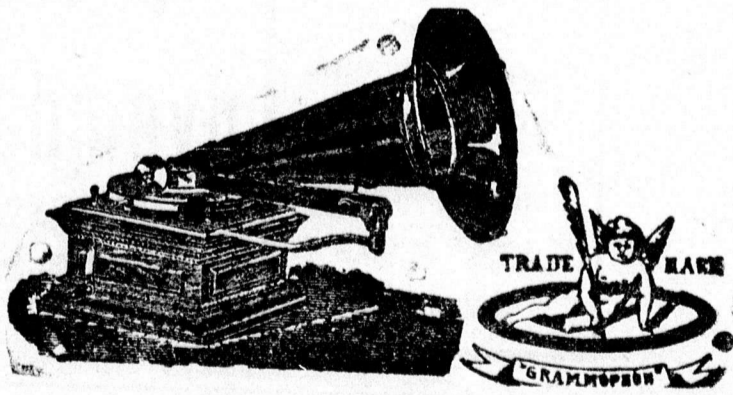

Szenzációs találmány boraink vé-

delmére. Ezen «hydraulikus» aknával lefojtott bornál nem
szükséges a töltőgetést havonként ismételtetni. A csapon
álló bort megmenti a borvirág, vagyis penésztől, ezáltal
nem 1-sz soha zavaros és savanyú, így utolsó cseppig kris-
tálytisztán eresztődik le a bor és fölöslegessé válik a kis
hordókhöz való lehúzás vagy üvegbe való töltőgetés.

Darabja 1 forint.

Hozzávaló 1 üveg desztilin 35 krajczár.

Szemüvegek. Színházi látcsövek.

Bor fokozók. Zwickerek.

Tej
Sör
Pálinka
Ecset

stb.

